

Konspekt zajęć z języka polskiego w kl.VIII

Temat: Czym jest kicz? Rozważania na podstawie artykułu Adama Leszczyńskiego.

Cele ogólne:

Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury

Wyszukuje w tekście poprawne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego – I.2.1

Interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3

Odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11 (kl. 4–6)

Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki

Uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1 (kl. 4–6)

Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie

Wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2

Redaguje notatki – III.2.4 (kl. 4–6)

Cele szczegółowe:

- Cytuje fragmenty tekstu na poparcie swojego zdania
- Nazywa wrażenia i refleksje wywołane obrazem
- Dyskutuje na temat wartości dzieła sztuki
- Porównuje definicje
- Określa cechy kiczu na podstawie artykułu i definicji słownikowej
  - Podaje przykłady kiczu
- Uczestniczy w rozmowie na temat sztuki
- Uczestniczy w rozmowie na temat poruszony w utworze
- Formułuje wnioski z rozmowy
- Uzasadnia swoje zdanie
- Dyskutuje na temat wartości dzieła
- Uczestniczy w rozmowie na temat roli sztuki
- Redaguje pracę na podany temat
- Dyskutuje o swoich doświadczeniach, oczekiwaniach widza
- Redaguje wypowiedź uzasadniającą
- Formułuje wypowiedź na podany temat
- Rozmawia na temat kiczu
- Dyskutuje na temat przemian kulturowych

Formy pracy: indywidualna, grupowa

Pomoce: podręcznik A. Łuczak i in. „Między nami”, Słownik języka polskiego” PWN, Encyklopedia PWN, tablica multimedialna.

Przebieg lekcji:

Część wstępna

1. Obejrzyj poniższe zdjęcia i zastanów się, czym jest kicz.

2. Próba odpowiedzi na pytanie, czym jest kicz. Uczniowie pracując w grupach układają definicję kiczu i jego cech.

(np. wszystkie powyższe zdjęcia cechuje schematyczność, brak oryginalności, czułościowość, stereotypowość, nieokreślony cel użytkowy)

Rozwinięcie

1. Przeczytaj artykuł „Koniec kiczu” A. Leszczyńskiego (s. 330)

2. Praca w grupach: Wypiszcie z tekstu przykłady kiczu i zastanówcie się, jakie cechy pozwalają mówić o nich w tych kategoriach.

Następnie uczniowie prezentują efekty swojej pracy.

3. Zapoznanie z definicją kiczu.

kicz

1. «kompozycja plastyczna, utwór literacki, film itp. o małej wartości artystycznej»

2. «przedmiot wykonany z przepychem, ale zupełnie pozbawiony gustu»

• kiczowaty • kiczowato • kiczowatość

(Słownik języka polskiego PWN)

Kicz (ang. trite, fr. poncif, niem. Kitsch) - utwór o charakterze stereotypowym, często z punktu widzenia sprawności technicznej nienaganny, apelujący do smaku przeciętnych odbiorców swojego czasu, utwierdzający ich utrwalone przekonania i wyobrażenia o świecie i sztuce.

(Encyklopedia PWN)

Charakteryzuje się nagromadzeniem efektów powierzchniowych i ornamentacyjnych, pozbawionych charakteru funkcjonalnego. Jest obliczony na natychmiastowe dotarcie do odbiorcy, nie powinien stawiać w odbiorze żadnych trudności, wykorzystuje często wątki zabarwione sentymalnie. Często bywa następstwem seryjnego produkowania przedmiotów sztuki.

3. Gdzie zetkniemy się z kiczem? Uporządkujmy "dziedziny dominacji kiczu"

a)

Gadżety (bibeloty, maskotki, breloczki, zabawki oferowane przez firmy "fast-food", pokemony, przedmioty oferowane przez pisma młodzieżowe - plastikowe wisiorki, "supermodne" łańcuszki, bransoletki)

- Pozbawione są wartości estetycznych, służą do zabawy

b)

Architektura wnętrz (meble na wysoki połysk, plastikowe dodatki do kuchni, firanki w pawie, tandetne bibeloty: sztuczne kwiaty lub owoce, kryształ za szkłem)

c)

Media (reklamy, telenowele, brukowce)

- pozwalają stworzyć lepszą wizję świata od tego, który nas otacza i nie przeszkadza fakt, że jest ona fałszywa. Scenariusze są do złudzenia podobne do siebie.

d)

Bohomaz "zły, nieumiejętnie namalowany obraz"

- często obrazy o poważnej wzniosłej tematyce, jednak odbiegają w znacznej mierze od tego, co nazywamy smakiem artystycznym (jelenie na rykowisku)

e) W literaturze:

- schematyczność fabuły (rozdzielenie zakochanych przez zły los czy wpływ innych ludzi, zakończone ponownym spotkaniem, piękna dziewczyna, która podbija serce bogatego mężczyzny)

- uproszczony obraz świata (celem takiego utworu jest dostarczenie rozrywki, a nie zmuszanie odbiorcy do przemyśleń i refleksji)

- bohater na zamówienie (szlachetny złoczyńca, piękna kobieta uwodząca mężczyzn, rodzina z typowymi problemami)

- styl: nagromadzenie prostych środków stylistycznych, banalne rymy (np. piosenki disco polo):

*Odkąd zobaczyłem ciebie
Nie mogę jeść, nie mogę spać
Jak do tego doszło, nie wiem?
Miłość o sobie dała znać*

*Co poradzić mogę na to
Że miłość przyszła właśnie dziś
Że w sercu mym jest lato
A w moich myślach jesteś ty*

*Przez twe oczy, te oczy zielone oszalałem
Gwiazdy chyba twym oczom oddały cały blask
A ja serce miłości spragnione ci oddałem
Tak zakochać, zakochać się można tylko raz*

(„Przez twe oczy zielone” Akcent)

- Kiedy artysta nie tworzy niczego nowego, powiela jedynie istniejące wzory, możemy mówić o kiczu w literaturze. Przykładem mogą być powieści typu Harlequin. Można wskazać typy postaci, które pojawiają się na kartach takich książek np.

A oto inny przykład:

Był młody, zdolny, pracowity, duszą i sercem oddany swej profesji. Niewiele było specjalności, w których nie mógłby zabłysnąć. Dlaczego dokonał takiego wyboru i osiedlił się w najbardziej zaniedbanej dzielnicy miasta, gdzie mieszkańcy często nie byli ubezpieczeni, a rachunek od lekarza umieszczali z reguły na samym końcu listy niezbędnych wydatków?

Nie tylko Betsy, ale i inne lekarki, które zdały egzamin w Palmer Memorial Hospital, łamały sobie głowę tą decyzją Colemana. Ów element tajemnicy podnosił w ich oczach atrakcyjność doktora i stanowił temat wielu dyskusji. (...)

Dręczyło ją jedno pytanie.

- *Dlaczego wybrałaś akurat małe Chicago? Mogłaś przecież otworzyć przychodnię w innej dzielnicy.*

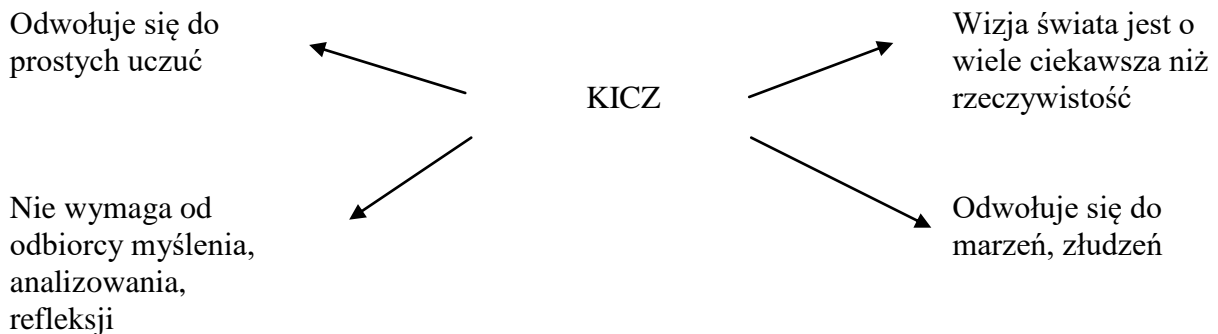
Uśmiechnął się.

- Bo małe Chicago potrzebuje lekarza. Będąc stażystą, często przyjeżdżałem tu wzywany do wypadków i widziałem, że ludzie nie mają tu żadnego porządnego doktora. I że nikt się o nich właściwie nie troszczy. Potrzebują mnie. Myślę, że każdy tęskni w głębi duszy za tym, by być komuś potrzebnym. Rozumiesz mnie teraz skarbie?

(R. Hund, Bez ciebie)

(za: <http://carolinum.edu.pl/stara/html/pl/publikacje/skibinska/1.htm> Opracowała mgr Agata Skibińska)

4. Dyskusja: Dlaczego kicz cieszy się taką popularnością?

Podsumowanie:

Wirtualna wycieczka do Muzeum Kiczu:

<https://kitschmuseum.ro/romanian-kitsch-awards-results/>

<http://www.udomowiony.pl/2018/04/20/obciachowe-muzeum/>

<https://pl-pl.facebook.com/media/set/?set=a.191094285750.162838.135236720750&type=3>

Zadanie: Wybierz jeden przedmiot spośród tych, które miałeś okazję obejrzeć. Opisz go i wyraż swoje zdanie na temat jego wartości artystycznych. Uzasadnij swoje zdanie.

Bibliografia:

<https://aleklasa.pl/liceum/praca-domowa-w-liceum/referaty/kicz-w-literaturze>

<http://carolinum.edu.pl/stara/html/pl/publikacje/skibinska/1.htm> (opracowała mgr Agata Skibińska)

Marian Piłka: Potęga kiczu w:Prawy.pl <https://prawy.pl/4282-marian-pilka-potega-kiczu/>

Słownik języka polskiego PWN

Encyklopedia PWN